

ส นุกคิดกับทฤษฎีเกม

ตอนที่ 1 เชื่อไหมว่าทุกวันนี้ เราเล่นเกมกันอยู่ทุกวันนี้ล่ะ

ต่อจากฉบับที่แล้ว

วิโรจน์ ลักขณาอดิศร

Ph.D. Candidate สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)

ฉบับที่แล้ว นำเรื่องการบังคับใช้กฎหมายมาเป็นตัวอย่าง ในการอธิบายการใช้ทฤษฎีเกมที่เราต้องพบเจอกันอยู่ทุกวัน ที่เราต้อง ประสพพบกับแก๊งค์ต้มตุ๋น หลอกหลวง และการดำเนินชีวิตประจำวันของเราทุกวันนี้ก็เป็นเกมทั้งนั้น มาดูตัวอย่างเพื่ออธิบายทฤษฎีเกมให้เข้าใจกัน ต่อเลยนะครับ

ถ้าเทียบเคียงกับ “คดีปาหิน” ที่กำลังเป็นข่าวครึกโครมกันอยู่ ทุกวันนี้ หากตำรวจยังไม่สามารถจับกุมคนร้ายได้ กระบวนการ ยุติธรรมล่าช้ากว่าจะลงโทษได้ใช้เวลาเป็นปีๆ หรือคนร้ายได้รับการ ลงโทษสถานเบา รับรองได้เลยว่าคดีปาหินก็จะหนักข้อขึ้นเรื่อยๆ เพราะคนร้ายมั่นใจว่าจะปาโดน หรือปาไม่โดน ตำรวจก็ไม่มีทางจับได้ ผมอยากเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ที่มีการบังคับใช้กฎหมาย ที่เด็ดขาด รวดเร็ว รุนแรง ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีอัตราการเกิด อาชญากรรมในระดับที่ต่ำมาก ประชาชนทุกคนมีความมั่นใจในการ ดำเนินชีวิต ผมก็หวังว่าประเทศเราจะทำอย่างนั้นให้ได้เสียทีครับ

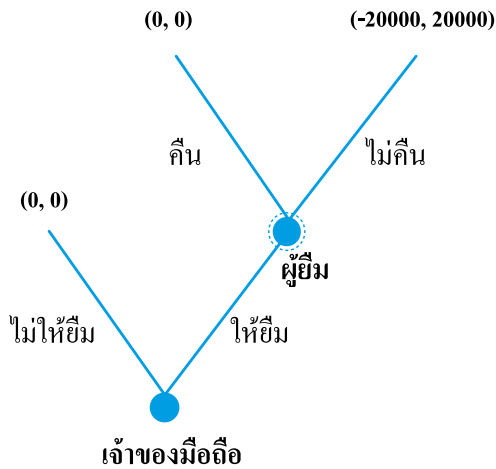
มาถึงจุดนี้แล้วหลักเกณฑ์ง่ายๆ ของทฤษฎีเกมก็คือ การมอง สถานการณ์ต่างๆ ว่าเรามีทางเลือกอะไรให้เลือกได้บ้าง (อาจจะถามย้าว่า มีทางเลือกอีกหรือไม่ เพื่อให้มั่นใจว่าเราได้พยายามสร้างทางเลือกได้ครบ ถ้วนกับสถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น) ไม่ใช่พอหักแล้วก็คิดได้แค่ “มีทางเลือกทางเดียว คือ ตาย” อันนี้คงไม่ไหวครับ จากนั้นเมื่อเรารู้แล้ว ว่าเรามีทางเลือกอะไรบ้าง เราก็มานะมวลทางเลือกแต่ละทางโดยใช้สถิติ และข้อมูลที่เราได้ว่าทางเลือกแต่ละทางมีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร ทางเลือกไหนคุ้มที่จะเลือก ทางเลือกไหนไม่คุ้ม จากนั้น จึงค่อยตัดสินใจ ว่าเราจะดำเนินการอย่างไร ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่สมบูรณ์แบบได้หรอกครับ ได้อย่างก็ ต้องเสียอย่าง เพียงแต่เราคิดให้รอบคอบเพื่อให้มั่นใจว่าทางเลือกที่เรา กำลังเลือกนั้นเราได้มากกว่าเสีย จากนั้นก็ลุยโลดครับ

อีกตัวอย่างหนึ่งที่ผมจะยกตัวอย่างให้ฟัง คือ มีกรณีว่ามีมิจฉา ชีพทำมาว่าเป็นว่าโทรศัพท์ของเขาเบตเตอร์หมด แล้วเขามีความจำเป็นต้อง ติดต่อกับทางบ้านจริงๆ อาจจะอ้างเรื่องว่า “คุณแม่ป่วยต้องการแจ้งให้ พี่น้องคนอื่นๆ ทราบ” เลยมาขอยืมโทรศัพท์มือถือของเหยื่อและก็ตาม

สืบคิดกับทฤษฎีเกม

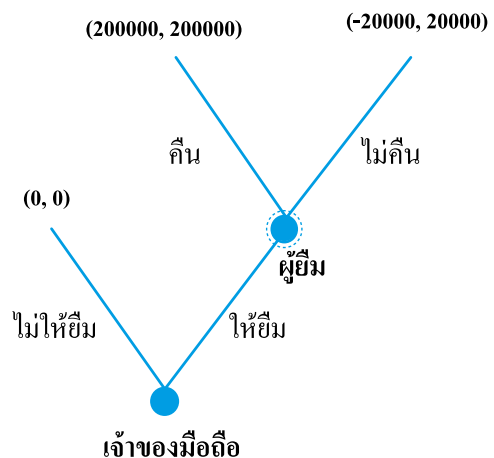
ธรรมชาติของมนุษย์ที่ดีใช้ไหมครับก็ไม่อยากกละลาบละลั้งไปพึ่งใครเขา
คุยกัน ก็จะยืนอยู่ห่างๆ จากนั้นเจ้ามิจฉาชีพนี้ก็จะอาศัยจังหวะที่เราเผลอ
ขโมยมือถือเราและวิ่งหนีไปทันที ซึ่งเกมแบบนี้ผมขอเขียนอธิบายเป็น
แผนผังต้นไม้ (Tree Diagram) เหมือนเดิมครับ

ในกรณีนี้เราเองก็ไม่รู้แน่ชัดว่าคนที่ขโมยมือถือเราจะเป็นมิจฉา
ชีพหรือไม่ แต่จากแผนผังต้นไม้ (Tree Diagram) ระบุชัดเจนเลยใช้
ไหมครับว่า ถ้าเราให้ขโมยโทรศัพท์มือถือไปและถ้าคนที่ขโมยเป็นมิจฉาชีพ
ขโมยมือถือเราไปดื้อๆ เราต้องเสียมือถือมูลค่า 20,000 บาททันทีที่รับ
ส่วนเจ้าขโมยก็ได้โทรศัพท์มือถือไปทันทีมูลค่า 20,000 บาท ดังนั้น ถ้า
คิดแบบทฤษฎีเกมก็สรุปได้เลยว่า ไม่ควรให้ใครขโมยมือถือครับ เพราะถ้า
ให้ขโมยไปนี่มีแต่เจ็บกับเจ้า (เสียมือถือ หรือได้คืน) ไม่ได้มีอะไรที่เป็น
ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมเลย ถ้ามองในมุมนี้ผู้อ่านจะรู้สึกทันทีใช้ไหมครับ

ว่าผมกำลังสอนให้คนเราเห็นแก่ตัว เจ้าเล่ห์เพทุบาย ไม่คิดที่จะช่วยเหลือ
ใครในสังคม แต่ในแผนผังของผมยังไม่ได้ใส่รรถประโยชน์ทางใจ หรือ
พูดง่ายๆ ว่าความสบายใจ ความสุขใจที่ได้ช่วยเหลือคนนะครับ ซึ่งมัน
แปลงเป็นตัวเงินยาก สังคมที่ดีสังคมที่น่าอยู่ความสุขใจจะมีมูลค่า
มหาศาลเชียวครับ ผมสมมติเป็น 200,000 บาท (คิดว่าเป็น 10 เท่าของ
มูลค่ามือถือก็แล้วกันนะครับ) คนที่ได้รับความช่วยเหลือก็มีความสุข
มูลค่า 200,000 บาท คนที่ได้รับความช่วยเหลือก็มีมูลค่าของความสุขใจ
เท่าๆ กัน คือ 200,000 บาท เมื่อเราอยู่ในบ้านเมืองที่มีธรรมะ มีความสุข
ที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน แผนผังต้นไม้ (Tree Diagram) ก็จะถูกเปลี่ยน
ไปเป็น ดังนี้

จากแผนผังนี้ ทำให้สังคมที่เราอยู่ต้องปลูกฝังให้คนในสังคมมี
จิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาซึ่งกันและกัน พร้อมๆ กับมีกฎหมายที่เป็น
ธรรมะ เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพก็
จะทำให้สังคมน่าอยู่มากขึ้นทีเดียวครับ นี่ก็เป็นเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยในการ
ใช้ทฤษฎีเกมในการอธิบายกลไกของสังคมครับ **TPA**

อ่านต่อบนหน้า